

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő 's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kívántató példányok iránt esupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a' megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny fölvetetik 's pontosan közöltetik.

Teljes számú példányokkal még szolgálhatunk lapjainkból. Ezt válaszul több rendű tudakozásra' Ezek elfogyta után esupán azon számtól kezdve küldhetjük meg azokat, mellynek nyomtatásakor a. A' JELENKOR és TARSALKODÓ szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély: jótékony árok

Wesselényi és Kossuth VI. gr. Széchenyi Istvántól; budapesti napló; Kisfaludy társaság közlése febr. 6-án, jótékony krónika, Egressy szerepe, nemz. azinház figyelemzetei; komárommegyei közgyűlés (vallás-változtatási ügy, polgári és fenyítő-pör-statistika, javító-fogház, házi pénztári költségek 'sat.) Pékésmegei közgyűlés vége (áttérési ügy; törvényhatósági körlevelek iránti rendelkezés, előfogatóság 'sat.)

Szerbia: Ujévi köszöntések; a' budai németlap czáfoltatik.

Ausztria: A' lottojátékok eltörlesztése készülöben, a' dunai hajózás új akadályi sok bűn ett napi renden.

Rpanyolország: Intézkedés a' zendítő röpíratok ellen; a' barcelonai sereget még sem fizették le.

Anglia: A' parlament febr. elején csakugyan megnyitattik; Ellenborough l. visszahívatik.

Franciaország: A' lengyel menekvők folyamódása a' követkamrához.

Poroszország: Uj törvények; a' lengyel nemzetiség Posenben.

Törökország: Lieven megérkezte; a' boszniai keresztények szomorú helyzete.

Értesítő.

Magyarország és Erdély.

Jótékonyág. Beker János eszterg. kano-

nok, Nógrádmegyében a' népnevelési ügy és ipar áldásdús előmozdításáról ismérotes férfi, ki már az előtt a' karanessági plebániához tartozó három falusi iskola számára a' gyűlöletes és az iskolázást nagyon hátráltató kántorpénzt megszüntetendő. 1900 v. frnyai alapítványt tett, jelenleg új alapítványul az ettesi líókiskolának 300 v. ft adott. Kinek is hívei nevében, ezennel köszönetet mond Gály Lőrincz, karanessági pleb. és szécsényi e. k. esperes.

Wesselényi és Kossuth.

VI.

Azt mondják, igen hosszadalmas vagyok, 's magamrul kellett tul sokat szölok. 'S igaz. De mit tehetek én róla, ha annyi a' mondani-való 's rövidben írni nincs időm vagy tán nem is tudok; mi pedig engem illet, kérdem, ugyan mikép kerüljem el személyemnek minduntalan említését, ha törekvésem czélja: annak kimutatása, hogy azon út, mellyet a' politikai pályán én jelelek ki, czélravezetőbb és jobb, mint azon csabutak és felhő-tömkelegek, mellyeken tétovázni 's mellyekbe bonyolodni ma annyi magyar hajlandó, 's mellyeken, ítéletem szerint okvetlen csak kárt arathat és egyedül veszélylyel találkozhatik vérünk. — Esedezem ennél fogva valamint egy kissé megtoldott béketüresért, ugy az érintettek egy kis méltánylataért is.

A' pesti Hirlap szerkesztője, mint azt ezen értekezés legelső számában érintém, *) akademiái beszédem fölött 205. számú lapjában nemcsak felhozá Wesselényinek sorvasztó ítéletét, de ezt saját leghatározottabb tanubizonyosságával is támogatá. — Méltóztassanak ha valóban igazságot kívánnak nemcsak szájjal, de tettel is mindenkire és ekkép szegény fejemre is kiszolgáltatni — méltóztassanak, mondom, a' 4000 db. nyomtatott példány — mert hiszen, mint mondják, ennyi előfzetője van a' p. hirl. — vizsgálni, 's mind annyi példány fogja bizonyítani az előadásom fölött kimondott ovási és tanubizonyosági ítéletet. Ha tehát általán véve csak hat olvasó egyedet számlálunk is egy példányra — 's ez tán nem sok — 's azt tesszük fel, hogy ezen hatnak hacsak fele is — 's ez viszont tán igen is sok, de hagyján — vigyázattal és részrehajlatlan hangulattal olvassa a' hirlapot 's azt, mire ez vonatkozik, legalább 12,000 egyed van, kit jury-ként felhíthatok: itéljen e' jelen esetrül.

Wesselényi keserű fájdalommal megszanja a' szegény hazát és a' boldogtalan nemzetet előadásom miatt, és ez ellen protestál. A' pesti hirlap szerkesztője ellenben cadentiákként, igen is, ez 's így van, az is ugy van

erősíti Wesselényi anathemas protestjét 's elvégre így fejezi be verdictjét [pesti Hirlap 205. sz.] „a' nemes gróf — én, és pedig beszédem által — a' magyar nyelv ügyében a' jogtalan bánás bélyegét az egész nemzetre süté.”

A' sententia reám ki van mondva, 's volna az erre következő eljárás is szintén olly szapora, mint vala kurta és sans facon a' vizsgálat: 's bizony — a' téli idő befolyását ide nemértvén — fáznám, 's pedig nagyon fáznám; mert ugyan lehet é annál nagyobb bűnmint anyaföldünket olly helyzetbe zavarni, hogy fölöt, te szivepedve 's igazságosan elkiálthassa magát olly tiszta kedély mint Wesselényi: „Szerencsétlen haza, boldogtalan nemzet!” vagy olly különös észtehetség, mint a' pesti hirlapi, az érintett bűn eredvényéről, igazsággal 4000 példány ujságban kinyomathassa, hogy általa — t. i. az elkövetett bűn által — az egész nemzetre volna süve a' jogtalan bánás bélyege; kérdem: lehet é ennél nagyobb bűn? Én valóban nem hiszem, mert ez nem kevesb, mint haza-lealacsonyítás — mi tán több mint hazaárulás — és ekkép a' megfelelő büntetés is lehető legsúlyosb, és így csak felette rázkodtató lehet.

Én azonban — jóllehet nem vagyok jogász, de még csak censurát sem adtam — egyedül mint profanatus, vagy mit is mondok, mint profanus, kérdem: nem lehetne é nekem igazságos kifogásom már az institutum ellenis, melly illy breviter tolja fejemre a' kárhazható sententiát! Nekem ugy látszik, igen még az institutum ellen is lehetne kifogásom; mert ha igaz, hogy nagyobb büntetés, hazai hütelenségrül vádoltatni 's itéltetni el, mint élelet söt becsületet vesztetni — és ebben, kivált azok előtt, kik Vörösmarty, Hontalan-ját felfogják, bizony van valami — akkor valóban, nekem legalább ugy látszik, illy fölötte kényes 's lélekbenjáró dolgon nem eszterthet keresztül csak olly könnyen egy két egyed, habár olly kitünő capacitás volna is, mint a' pesti hirlap szerkesztője 's olly általános jó hitelben álló hazafi is, mint Wesselényi; de itt az eljárásnak egy kissé több formához és nagyobb számú egyedekhez kellene tán költe lenni, nehogy mint a' német mondja, a' furdót csupa rögtönzésből „gyermekesül” öntse ki a' bába. Ámde én sem annyira nem kötöm magamat a' formákhoz, miként a' dolog lényegének hátterbe kelljen azért vonulnia; sem a' nagy számok különös praesidiumában nem bízom, kivéven e' jelen esetet mindazáltal hol 12,000 főt híttam fel eskütszékül (!) sem nem veszem, vagy legalább nem akarom a' jelen kérdést különös és tikkasztó pedantismussal 's rebbenczességgel venni fejtegetésbe; és azért az institutum elleni ovással felhagyok; egyébiránt is ugy levén meggyőződve, hogy az, ki nyilván szól, nyilván ír, tüstint, ha így mondhatni, közportékává válik, kit tetszése szerint kiki censurálhat.

Midőn azonban illy kevésbé vagyok akadékos, söt elmondott 's kinyomtatott szavaimat egyenesen bitang portékának állítom, mellyel kiki tetszése szerint bánhatik; akkor más részről szintolly szigorunak tartom azon köteleességet, mellyel hazafi, söt minden egy kissé műveltebb tartozik viszonylag egymásnak, hogy t. i. ollyasokra, kivált palam publice 's minden tartózkodás nélkül, ne szórja anathemasját, mikrül apodictikai bizonyossága még nincs, 's kivált miknek elferdített állítása által honfirtásának 's felebarátjának könnyen becsület- és jó hírében gázolhatna.

És a' pesti hirlap szerkesztője e' helyzetbe sülyeszté magát; mert mielőtt bár hallomásból bár nyomtatás után tudta vala, 's nem apodictice, de csak jó formán is — mit eltörölhetlen betűkkel bezonyít verdictje; o' milly keserű satyra a' veri-dictre! — hogy vajjon mit mondtam, már kikelt mondásom ellen, 's nem maga, de még Wesselényi tekintélyét is használva; ő, ki tekintélyek ellen mindig declamál

— szokása szerint egyébiránt, ha t. i. ellene hozatnak fel. 'S mikép kel ki előadásom ellen, föltételeesen tán, némi kis hátulsó ajtócskakkal ellátva, mellyeken szükség esetében ki lehetne surranni? Éppen nem, illyesekre ő nem szorul, ezek előtte csak alárendelt fogások; mert hiszen ő csak Wesselényit hagyja föltételeesen szólni, mikép helyeslő, igenlő cadentiái annál nagyobb hatással járjanak. *) Nem ő neki semmi kétsége nincs; mert hiszen „mind saját hallowmása mind másoknak igen sokaknak hallowmása után vallja” hogy ugy történt (pesti hirlap 205. sz.) de éppen azért mulasztja is el, mert már kétkedni sem tud többé, hanem meg nem szünő saját felmagasztaltságában szokott magas pari-

*) „Föltételeesen tevő Wesselényi ellenem az ovást, és így nem kárhazható a' pesti hirl. szerk., hogy azt ellenem felhozá.” Itt ezen megjegyzést lehetne tenni. De kérdem — jóllehet nem vagyok ex professo jogtudós, ennyire azonban a' dolog philosophiájához még is értek — nincsen é már a' suppositumban is, kivált ha az a' lehető legnagyobb nyilvánosság organuma, a' sajtó, által történik, 's olly szoros kapcsolatban volt, 's részemrül — 's reméltem, Wesselényi részemrül is — még mindig legalább szoros barátsági kapcsolatban létező barát lép barátja ellen föl, mint millyet Wesselényiben ellenem föllepít a' p. hirlap szerkesztője; kérdem: nincs é magában a' pusztá suppositumban is már, ha kivált illy körülményektől van kisérve, több sokkal több mint vád? Mondjon valaki például valakirül illyest: „Ha igaz, hogy Péter elsikkasztá a' rá bízott pénzeket; ha igaz, hogy bizonyos alkalommal egy idegen kanál kisérte őt zsebében véletlenül haza; ha igaz, hogy más esetben megint mint hamis tanu lépett fel; 's így tovább: akkor nem akarom menteni, de egyenesen kárhaztatom őt.” Valljon ha valaki illy feltételeesen szólna másrül ugyan nem itélné é el őt némileg, legalább a' nagy közönség ítélőszéke előtt, 's kivált ha ujságlap által tenne illyest, legszorosb barátsági kapcsolatban volt és létező barát barátja ellen? Ugyannem volna é ez már magában elég büntetés, és minden esetre sokkal több, mint egy pusztá allegatio, jóllehet az egész csak „feltételeesen” vala állítva? Igaz, hogy efféle aljas suppositumok sokkal becsületbevégyőbbak, mintha valaki a' hazának, közérdeknek compromissioja, lealacsonyítása 's jogtalan bélyegeli megsütése miatt vádoltatik, jóllehet ezek tán nagyobb bűnök, kivált ha olly fokra fejlődtek, hogy miattuk illyes fájdalom felajdulásokra volna szükség fakadni: „Szerencsétlen haza, boldogtalan nemzet!” De hiszen itt nem arról van szó, valljon mellyik suppositum a' gyűlöletesb, a' rosszabb szaga; hanem az állítatik, hogy még a' pusztá suppositum is lehet, kivált ha sajtó által tárogattatik, 's barátot léptetnek barát ellen fel, sokkal súlyosb, sokkal aggasztóbb, mintsem azt olly igen könnyü szerrel lehetne absolválni, miszerint t. i. „az nem lehetett vala sértő és busító 's ekkép nem is lehetne felhozatala ellen igazsággal panaszkodni; mert hiszen feltételeesen vala mondva az egész.” Már ez állításom alaposágát, azt hiszem, senki nem bírja kifogadni. De ha nem állna is mind az, mit mondok, egyre menne; mert ha legkisebb gyűlöletet sem hord magával a' legélethevégyőbb suppositum is, mellyet barát barátja ellen gördit a' sajtó organuma által 's ekkép rozalásra legkisebb ok sem volna, hogy a' p. hirlap szerkesztője ellenem felhozá Wesselényi ovását, mert hiszen az „feltételeesen” vala „tevé”; ugy kérdem: milly képet ölt magára 's milly egészen megváltozott fordulást veszen a' dolog, ha nem akarjuk feleleteni, de figyelembe és méltánylatra vesszük, hogy a' p. hirlap ennél meg nem állapotott, mihez képest csak Wesselényi feltételes ovását hozta volna fel, mert ha így cselekszik, akkor az egész sokkal enyhebb színben jelenik meg; de ő ezzel meg nem elégszik, itt nem állapotdik meg — 's e' körül forog a' dolog — hanem minden feltétel nélküli igenlő, jóváhagyó, helyeslő verdictjét ragasztja hozzá, miszerint Wesselényi ovásának, föltételességét nemcsak megsemmisíti, de egyenesen arra használja, hogy annál elkerülhetlenebb ítéletet hozzon fejem fölött. 'S így és illy világba állítva, tán nem lehet egészen helyesleni, söt kárhaztatni is szabad a' p. hirlap szerkesztőjét, hogy Wesselényinek habár „feltételes” ovását ellenem felhozá.

*) Lásd Jelenkor 6dik sz. 1843.

pájáru hoz oraculum infallibilis ítéletet előadásom-
 rul is; de éppen ezért mulasztja el, mondom, ügyet-
 len tábornokint a' netaláni visszavonulásra megkiván-
 tató hidakat meghagyni, és e' szerint szorítkozik elvég-
 re, vagy csipi meg önmagát, mint jámbor róka, a'
 csapdában, melyet nota bene — és aztán ez adja meg
 a' dolognak valódi csipősségét — nem valaki más ra-
 kott számára, hanem melyet saját vigyázatlan rögtön-
 zése állított oda magának. Tallyho!

'S most kérdem: igaz-e, hogy Wesselényinek
 vetoja, 's a' Pesti Hírlap szerkesztőjének hozzá ra-
 gasztott verdictje nyolcz nappal előbb bocsáttatott köz-
 re, mint beszédem tartalma világosan és teljes összer-
 függésben ismértes lett volna? 's valljon előadásom-
 ra illik-e Wesselényi anathemája, és a' Pesti Hírlap
 szerkesztőjének rám sütött bélyege? mert ha illenek,
 nem volna miért panaszkodnom. Am méltóztassék erre
 felelni, 's im ezennel ünnepélyesen felszólítom a' Pesti
 Hírlap szerkesztőjét: ki a' sikra, méltóztassék erre fe-
 lelni, de nem prókátorilag evasive 's illusorie, vagy
 szokása szerint, szívólvasztó lamentókkal, vagy csak
 úgy cavalierement a' dolgot könnyű szerrel absolválva,
 hanem egyenesen felelni. Igen kíváncsi vagyok a' vá-
 laszt hallani. Addig is azonban, míg ezen allegatio a-
 laposságáru meg fogunk győződhetni, legyen szabad
 nekem némi pszichologiai adatokat is felhoznom, mel-
 lyek tán igen nagy világot terjesztendek arra, miért
 állapodom meg én ezen magában olly
 csekély érdekű- 's kevés fontosságúnak
 látszó kérdéssnél olly hosszasan 's olly
 makacsul. Sokszor a' gondolkozónak egy kis su-
 gárzat elég, hogy mind az tisztán és valódi fényben
 emelkedjék előtte az ámitások ködébül ki, mi azelőtt
 olly ragyogó fényben ugyan — csakhogy álfényben, mit
 azonban észre nem vett — kápráztatá szemeit, és örök
 szédelésben tartá velejét. 'S ez czélom. Hadd ismer-
 kedjünk meg elvégre némelly honi vezéreinkkel tö-
 kéletesen.

A' Pesti Hírlap homlokomra süté a' legundokabb
 hazafitlanság bélyegét; 's hogy ezen műtételnek na-
 gyobb publicumot szerezzen 's nagyobb súlyt adjon,
 az ő felfogása szerinti lehelő legnagyobb tekintélyt,
 Wesselényit is felhozá ellenem. Ez kérdésbe nem ve-
 hető tény. 'S most nézzük, miért tette ezt; vagy mé-
 lyebb felfogásilag mondva: mi határozhatá őt ezen
 tényre? Vizsgáljuk. Fogadom, a' legtöbb, ki t. i. elég
 méltányos: kárhóztatni vagy legalább roszalni, hogy
 a' Pesti Hírlap szerkesztője mind ezt előadásom nyom-
 tatásban megjelenése vagy legalább jó felfogása előtt
 tette, és nem áttalá: barátot barátának olly érzékeny
 sujtására használni; fogadom, legtöbb azt hiszi: a'
 Pesti Hírlap szerkesztője — ki már régóta lesi a' pil-
 lanatot, mert pártjának soha nem tudott megnyerni,
 mellyben megdöntön 's hátramaradt netaláni kis hi-
 telemet tönkre verje — nem akará elszalasztani azon
 alkalmat, 's azért rajta mohón is kapott, mellyel fog-
 va, mint gondolá, felette esiklandós és nem könnyen
 védelmezhető helyzetbe kelepczézém magam, honnan
 könnyű volna, a' felingerlett kedélyek hozzájárultá-
 val, szép okosan egyet rugni rajtam, és árokba gör-
 dítíni személyemet, 's aztán fölötte, mintegy kikopott,
 leélt hazafi fölött, elénekleni a' de profundis és a'
 requiescat in pace lelket emelő cantusát. Szinte hal-
 lom a' keser-édes melodiát!

Ezt hiszi legtöbb, fogadom. Én azonban nem
 osztozom e' véleményben. Nekem a' Pesti Hírlap szer-
 kesztője jelleméről sokkal kedvezőbb felfogásom van,
 mintsem hogy olly szantszándékos ravaszsgót tudnék
 felöle feltenni, 's kivált ellenem, ki nem voltam 's nem
 vagyok here, 's egyébiránt ellene sem vétettem soha
 legkisebbet is, ha t. i. az nem vétek, hogy mélységé-
 hez, tapintatához és combinatioi tehetségéhez vajmi
 kevés bizalmam van, sőt ez fellépte óta naprul napra,
 óráru órára csökken, fogy és apad; mihez képest so-
 ha nem jött legkisebb kedvem is, honunk szolgálát-
 jára bárkájába ülöm, jóllehet — 's ezt köteles vagyok
 a' valónak kedvéért itt nyilván kitárni — azt, t. i. ha-
 jócskáját nekem annyszor a' hányszor, 's olly loyális
 móddal ajánlgatá 's kínálgata vele, mikép én a' hypo-
 crisisnek legtávolabb symptomáit sem véltem észre-
 vehetni. —

A' ténynek oka másutt fekszik. 'S ugyanis: ő
 és pártja magokat az ollyr ügyben hasonlag mint sok
 másban, lassanként ugy felcsigázták, ugy felcicitálták,
 hogy elvégre annyira kaptak vér- vagy inkább homály-
 szemet, mikép már minden zugbul eléjük jött az éj-
 szaki medve, 's néhány házsártosban, vakbuzgóban,
 's megengedem, árulóban — mert ugyan hol nem nő illy

vargánya*) — egész tartományok czimboraságát lát-
 ták 's e' hagymában csak egy lépéssel tovább még
 tán nyilt rebelliojokat is látták volna; mihez képest töb-
 bek közt világra is jött azon souverainement vagy is
 inkább pitoyablement ridicule anglo-magyar indítvány,
 hogy Magyarország rugja magátul Horvátországot el,
 melly indítvánnyal Pest vármegye 1842iki juniusi
 közgyűlésén**) különös sagacitással lebetegedett a'
 Pesti Hírlap szerkesztője; ezen anglo-magyar, vagy
 inkább ir-magyar indítvány, mondom, mert hiszen az
 angol politikai mezon is létezik a' Repeal of the union,
 csakhogy ott nem az anyaország kívánja a' Repeal,
 jóllehet a' fiórország néha elég alkalmatlanságára van,
 de a' fiórország vágyik a' Repeal után. Amde ezt an-
 nyi pedantizmussal, annyi rebbenczességgel ne ve-
 gyük föl; mert, mint a' német mondja: „Verkehrt ist
 auch gefahren“, mi néha néha igaz, megesik, mikor
 andalgó vagy mámoros kocsis ül a' bakon, vagy in-
 kább: hajtja a' lovakat.

Az ollyr ügyben, mondom, lassanként egész ho-
 mály-szemig felcsigázta magát a' Pesti Hírlapi párt, 's
 ha nem lett vala köztük egy, meggondoltabb, ki sze-
 renséjükre átlátá az érintett indítvány mindenek fő-
 lött éretlen és neveléses voltát, alkalmasint tek. Pest
 vármegyének rovására fénylenék többek közt azon
 mély felfogásu 's kibékülésre vajmi gyengéd tapintat-
 tal combinált tény is (!!) hogy Horvátországnak am-
 putatójára felhíja az egész hazát, mi egyébiránt — és
 itt közbevetőleg legyen mondva — azon specialitások-
 hoz tartozik, mellyeket, mint állítják, be nem tudok
 bizonyítani, hogy t. i. nemzetiségünk dolgában is nem
 egy meggondolatlan több kárt hajtott, mint a' mennyit
 aztán ezer böles rendbe hozni volna képes; mert hi-
 szen olly kis indignitas — aequale hátbarugás — mikép
 is fájjon és fájhasson a' horvátnak, ki már annyi szá-
 zad óta él a' magyar korona alatt, 's vitéz szellemé-
 nek, tántoríthatlan hűségének mind régibb mind újabb
 időkben olly kétségbevonhatlan bizonyosságát adá; vagy
 tán kérelemlevelet nyujtson bizonyos felmagasztalt he-
 lyekre, hogy a' szegényt kimélték 's olymposi dörgé-
 sekkel és mennykövekkel le ne perzseljék?

Mód nélkül felcsigázott, felingerlett állapotban
 volt a' Pesti Hírlapi párt; és így lön — mert a' langyos
 sőt még a' meleg víz is megsustorogtatja az izzó vasat
 — hogy academiai, és azt hiszem, éppen nem tulzó,
 és minden esetre nem annyit ártó előadásom, mint az
 érintett vajmi dicső ir-magyar Repeal-indítvány, olly
 felhevülésbe hozá a' többször tisztelt Pesti Hírlapi ke-
 délyeket, mikép, elhiszem bona fide azt gondolván:
 veszélyben van a' hon — la patrie est en danger — nem
 tudták forró patriotismusuknál fogva, mit legyenek te-
 endők. 'S igen átlátom, 's mi több, méltánylani is tu-
 dom, milly zavarba jöhet a' jobb és nemesb kedély,
 ha honát veszélyben látja, 's mi ennél még zavaróbb
 szempont, azt ollyas által látja veszélybe hozatni, ki-
 rül ezt legkevesebbé tevő fel. 'S mondjuk ki itt egye-
 nesen: olly állásban érzé magát a' Pesti Hírlapi párt
 személyemnek átellenében. 'S kérdezem az illetőket,
 nyuljanak keblükbe, nem ugy van-e?

[Folytatása jövő számban.]

Gr. Széchenyi István.

Budapestinapló.

A' farsang igen élénk, 's a' táncvígalmak egy-
 mást érik, a' pénz szükét fővárosinkban távolról sem
 vehetni észre, mert a' legszegényebb ember is talál
 egy pár fillért mulatságra, 's a' zálogházi tiszték alig
 győzik a' sok munkát. — A' Kisfaludy-társaság nyil-
 ványos ülése jövő hétfőn, febr. 6kán menend véghez,

*) gombafaj, egyebütt tinóri v. tinóru — v. kozár-
 gomba, ha gombász terminológiánk nem esal.
 A' szerk.

**) 1842ik évi jun. 10ki pesti közgyűlés jegyzőkönyvéből
 2338. sz. — — — hogy ezen illirpárti surlódás végkép meg-
 szüntessék, magyarországra 's a' magyar nemzetiség bé-
 kes kifejlésére nézve czélszerűbbnek tartják, ha Horvát-
 ország nem ugyan a' magyar szent koronától, hanem
 közigazgatási és törvényhozási tekintetben
 Magyarországtól elválasztatik. — Minél fogva az
 elvált országgyűlésen követelik által indítvá-
 nyoztatni rendelvén, ebbeli indítványuk párto-
 lására az Ország valamennyi törvényhatósá-
 git körlevél által felszólíttatni rendelték.
 Mielőtt azonban ez megtörténék, hogy a' tárgy, annak
 fontosságához képest tökéletesen kimerítve legyen, oda
 utasították az országgyűlési dolgokkal foglalkozó küldött-
 séget, hogy az előbb elfogadott elváltás iránt fenforgó
 körülményeket minden oldalról megvizsgálván, tudósítását
 az elváltás tervezésére nézve a' közelebbi közgyűlés-
 nek mutassa be —

a' m. tudós társ. teremében reggeli 10 1/2 órakor. A'
 részvét, melly eddig olly kitünőleg mutatkozott e' tár-
 saság iránt, reményelteti, hogy a' terem ismét szük
 leend Budapest szép hölgyei elfogadhatására. — Budán
 az éjőzők ez évben magyarul kezdettek énekleni. Mi
 ezt örömmel jelentjük, 's egyszersmind nagyon busu-
 lunk, hogy még az eléleknék is örülnünk kell. — Ko-
 lozsvári levelekből tudjuk, hogy a' mult évben száz
 arany jutalmat nyert „Tisztújítás“ czimű vigjáték, ott
 már kétszer játszott el egymásután. Igen különös,
 hogy Pesten mindedig sem juthatott szinpadra, főleg
 miután tudjuk, hogy nemzeti színházunknak új igaz-
 gatósága igen buzgón törekszik a' magyar drámai iro-
 dalmat előmozdítani. — Játékszini krónika: nemzeti
 szinpadunkon jan. 19dikén Bartháné asszony jutalmaul
 bérszűnettel adaték „Coriolán“ szomorujáték 5 felv.;
 Egressy Gábor a' czimszerepben kezdé meg vendég-
 játékainak sorát, és zajostapsokkal fogadtatott, melly
 lelkesülés azonban a' játék folyama alatt kissé csök-
 kent, miután bebizonyult, hogy E. hosszas távolléte
 alatt sokat feledett abból, a' mi őt ez előtt olly mélt-
 tán a' közönség egyik kedvenczévé tette; játéka u-
 gyanis több helyen igen nyers, és valamint a' termé-
 szettől, ugy a' művészettől is távol volt; néhány je-
 lenése sikerült ugyan; de E. urtól mindenesetre töb-
 bet voltunk várni jogosítva. Kissé furcsa volt, hogy
 a' katonaság csatajelül a' mostani Zapfenstreichot do-
 bolta, E. pedig fenhargon marsch szóval commendozá
 a' római katonákat; a' páholyok és zártszékek fájd-
 dalom! jobbadán üresek voltak, 's némbert
 földszint is csak alig leheté látni; divatlapjaink valóban nem jól cselekszenek, hogy
 Shakspeare-t nem kedveltek meg szép olvasónöikkel!
 20kán „Templarius“ dalj. 3 felv.; 24dikén „Kean“
 vigj. 5 felvon.; Egressy G. a' czimszerepben mint ven-
 dég; ez volt E. legjobb szerepe hajdan, 's mindenki
 feszült várakozással tekinté az este elibe; azonban, a'
 várakozás ismét nem teljesült! a' jelenet miss Annával
 máskor mindig elragadta volt a' hallgatókat, 's most
 majd egészen elveszett a' szaggatott és többször ért-
 hetlen szavalás miatt, sőt a' 3dik felvonási erős je-
 lenet M. lorddal is hatás nélkül maradt, mert E. ur
 tulzó kiáltozással és hányattal leczkézé az uracsot,
 holott szavainak a' leghidegebb gúnyból kellett volna
 áradozniok, mit ő hajdan olly ügyesen tudott eltalálni,
 's mi hajdan olly roppant hatást gyakorolt; L. Róza
 nem tudá szerepét, mi nála különben ritkán szokott
 megtörténni, ohajtjuk e' szinműben miné előbb Lend-
 vayt láthatni, hogy „Kean“ ismét megnyerhesse azon
 helyet, mellyben eddig a' közönségnél állott; 23kán
 bérszűnettel, „Ki mer, nyer“, vigjáték 2 felvon.; ezt
 Viouxtemps első hegedűhangversenye követé; nézők
 nagy számmal; 24kén „Egy pohár víz“ vigj. 5 felvon.;
 Egressy G. Bolingbroke szerepében mint vendég; a' 2ik
 felvonásban a' királyné előtt mondott beszédében ismét
 a' régi művészre ismertünk; de játékának több része
 szinte szaggatott és nyers volt; az extemporizált, té-
 kozló arslánért pedig feddést érdemel, mert illyes-
 mit csak a' bohózat hőseinek engedhetni meg, de ko-
 ránsam komolyabb vigjátékban, 's főleg nem Anna és
 XIVdik Lajos korában, mikor az ugynevezett arslán-
 nokról még mitsem tudtak Parisban; 25kén „Saluzzoi
 Corona“ szinj. 5 felv.; ez Raupach egyik legjobb mű-
 ve, mellynek legtöbb hibája csak az, hogy szerzője
 német, 's ennél fogva csupán eszményi világban tán-
 torog; Lendvay és Lendvayné maijátékát tulzás nélkül
 nevezhetjük művészinak; 26kán „Egy színész élete“
 szinj. 4 felvon., Egressy G. Moliére szerepében mint
 vendég; igen furcsa, hogy E. ur majd kizárólag csak
 francia dramákban lép föl, mik ellen olly hevesül nyi-
 latkozott, 's még furcsább az, hogy a' francia dramák
 ellenségei őt e' miatt még csak nem is gáncsolják. — A'
 „Külföldi Regénytár“ 5dik kötete is megjelent már,
 melly „St. Roche“ folytatását hozza; e' jeles regény
 február végeig be lesz fejeztetve. — Pesten ideiglenes
 dolgozó és javítóház létesült, mellyre valóban igen nagy
 szüksége volt e' nagy városnak. — Ifj. Kilián György
 's társ. könyvkereskedésében most jelent meg „Magyar
 és német levelező“, mellynek mindenki olly sokoldalú
 hasznát veheti, hogy a' két p. for. valóban igen örömes
 adhatja meg érette. — A' nemzeti színházban vasár-
 nap febr. 5kén bérfolyamban, a' Veszter Sándor és Du-
 bozy Károly igazgatásuk alatt álló 's Londonba utazan-
 dó Farkas és Bihari karvezérsége alatti magyar nép-
 tánc- és zenetársaság bucsu-előadása a' néhai
 Munkácsy János „GARABONCZÁS DIAK“ czimű 3 föl-
 vonásos ered. bohózatában, melly ez alkalomra új szini
 elrendezéssel fog adatni. Hétfőn febr. 6án szinte bér-
 folyamban: Hasenhut Leonárd baletmester javára uj

elrendezéssel: „ARLEQUIN mint C.ONTVÁZ“ nagy bohózat némajáték tánczokkal és csoportozatokkal 1 fölvonásban. Hasenlut Leonárd nemz. színházi baletmestertől. Zenéje Böhm Móríc nemz. színházi zenészkari tagtól; diszítvénye Engert, gépelyzete Osterithől. Verkovic Klára kisassz. első tánczosné, Uhlich Honór baletmester, id. Uhlich és Decker tánczos urak, a budai sz. kir. fővárosi színházról, a jutalmaztatandó iránti szivességből, mint vendégek lesznek szerencsések föllépni. Ezt megelőzendő: Bellini „NORMA“ című operájának 1. sz. fölvonása, melyben Niklas asszony szab. kir. Buda fővárosi színház első énekesnője, a jutalmaztatandó iránti kedvezésből a' czimszerep. lesz szerencsés énekelni. Szerdán febr. 8-án fölemelt belépti díjakkal és bérszűnettel „VIEUXTEMPS“ ur utolsó hangversenye, mely érdekl. minden eddigi hangversenyeit fölül fogja haladni. — A' nemz. színház igazgatósága, külföldre utazandó Veszter Sándor urat, a' magyar táncz körül kitüntetett érdemeiért a' nemzeti színház tánczos tagjává fogadta fel 's így ő, mint ezen intézet tagja, fogja műtatását megkezdeni.

Komárommegyei közgyűlés. [Vége]. 21) A' közgyűlés másod napján szőnyegre került ismét Kopócsy Terézia ügye, ki kétes sorsának minél előbbi eldöntéséből a' törvényen kívüli hat héti oktatást a' helybeli lelkész urnál önkéntes hajlandósággal állván ki, miután régibb meggyőződésében jelenleg is megmaradt 's a' lelkész ur a' bizonyítványt mindamelllett kiadni nem akará, őt a' bizonyítvány-kiadásra kérte szorítottani. Ennyiből állt a' panasz. Jelen nem levén pedig az illető prépost ur, rögtön meghagyatott egyik szbiráknak, hogy a' vádlottól ezen panaszra nézve nyilatkozást vegyen. A' nyilatkozás harmadnapra fel is olvastatott, melyben a' prépost ur egyházi hatóságától vett azon utasításra hivatkozott, miszerint az illy esetről bizonyítványt egyenesen ahoz tartozik csak elküldeni, honnan ismét maga rendes útján legfelsőbb helyre szokott terjesztetni. Mi a' rendes útnak e' formájában legkevesebb sem akadunk meg 's csupán az látszik az ügyet akadályozónak, hogy a' szegény leánynak e' bizonyítványt, melynek felküldetéséről még maga a' kir. resolutio sem szól — a' prépost ur ki nem adta; holott e' bizonyítvány, a' törvény, ne temere transitus fiat szavainak eleget tett volna annyiban, hogy a' felsőbb rendleteken alapuló hat héti oktatás megfontolásra unig elegendő idejét tanusítván — a' leány tettleges lépésére alkalmat is nyújthatott. Így azonban a' prépost ur csak panaszt szerzett, mely ellenünk bármi tárgyban is kellemtelen, a' nélkül, hogy az ügy folyamát gátolhatta volna; mert a' mellett, hogy a' hat héti oktatást elismerő nyilatkozatával, mint bizonyítványt, a' leány mindenkor élhet, ugyanazon nyilatkozat értelmében ő fels. megkéretni határozatott, hogy az ügyet, mely már 6 év óta függ és csügg, a' leánynak önkéntesen tett 6 heti oktatása után minél előbb befejezni méltóztassék. Ez ügy még sohasem fordulhatott meg termünkben némi ingerültség nélkül, midőn a' jelen alkalommal is martyrság vádait hallván emlegettetni, egyik thirák e' vádak előadását — ingerlő czéltől-e? nem tudom — még másodsor is hallani kíváná, holott azok már e' teremben személyeskedő észrevételek nélkül nyugodtak el; 's mindez a' végzésnek majd teljes kimondása után már, olly véletlenül történt, hogy a' megtámadott kapitány ur ingerülten ugyan, de egy pár szó kivételével, koránsem méltatlanul ültet le az ugyancsak megvonult táblabíró urat, ki e' megyének — hogy visszaemlékezzünk a' feledhetetlen multakra — egykor, szbirája' volt. 22) A' nm. h. tanácsból a' m. é. novemberi kisgyűléskor egy intézvény érkezett, melyben részint némely régóta függő bünperek minél előbbi fölvétele sürgettetik, részint némely fölébbitt perek hibás átírása, sőt egy esetleges gyilkos perének fölébb nem vitele miatt használhatlan bünyjegyzék visszaküldetvén, az ujabban és helyesbben elkészített, 's a' tatai uradalom megyének útján az általa fenytő eljárásban használtatni szokott 32 — 40 botütés helyett, a' k. curiának félévenként csak 30 botütés szállított gyakorlatára utasítottatni rendeltetik. Ezen intézvény a' novemberi tszéken fölvetetvén, a' teendők megtétele végett a' tiszti alügyésznek 's a' tatai főszbiró urnak ki is adatott. Igen tisztelt és szeretett első alispánunk, ki fáradhatlan szorgalommal vezeti gyűlésink — 's törvényszékeinket országos választmányi terhes elfoglaltatása mellett is, kettőzött lelkesedéssel fogá fel a' teendők értelmét, 's nov. 15-étől kezdve két hétig 3 felé, 's ismét rendkívülig dec. 12-étől egy hétig 2 felé tartván és tartatván törvényszékeket — az ügyek folyamát nagy részben

gyorsítani buzgózkodott. Ugyanis e' 3 héti törvényszéken bünpér végképen elíteltetett 39, intő ítéletet nyert 19; részint hitelesítés végett, részint tanúk meg nem jelenése miatt függőben maradt 32. Az ítélet alá jöttek közt rabló 34, rabnő 5, nemes 11, nemtelen 25, kath. 14, reform. 9, evang. 1, zsidó 4; ezek közül gyilkos 2, rabló 8, marhalopó 2, tolvaj 9, istenkáromló 1, verekedő 14, gyanú alatti 2; 11 nemes szabadon védelmezte magát. Jelenleg pedig összesen van 84 rab. 1836-ban volt 134, — 37-ben 119, — 39-ben 153, — 42-ben 128 rab; miből — a' javító fogház 1840-diki tavaszon nyitattván meg — látható, hogy a' rabok számának mérlege még koránsem nyere meg azon határozott állást, miszerint a' két fogház közötti különbséget javulás tekintetében már megállapítani lehetne; ha csak ez intézet nemes hatása későbbi években nem fog felragyogni. Annyi azonban bizonyos, hogy ez intézeti rabok olly szoros szabályok alatt őriztetnek és munkáltatnak, hogy bármelyiknek is a' dolgot, szorgalmat és rendet meg nem szokni lehetetlen. Ohajtanám az ujjab e' tárgy angol fogházrendszert teoriát saját intézetünk szellemével hasonlítni egybe, 's reményem is, hogy meggyőzően külföldi utazásból nem rég érkezett honfia, e' részbeni tapasztalatának gyűjteményével rövid időn meg fogja lepni iralmunkat; míg mi addig is Reichmann és Bentham philanthropicus rendszereink általános elvből helyeslett emberjavítási értelmében, a' nemzet morális vesztességét helyrehozni, 's az ismertes benthami, calcul moral' haszonelvéből indulván ki, habár nem minden kriterionon teli rendszerűn, a' bűnös megzavart lelki állapotának kiegyenlítésén, 's a' polgári és erkölcsi törvényeknek nemcsak külső fölelemből, hanem igaz belső meggyőződésből tiszteletben tartására statusjói szempontból igyekezzünk. A' munkák felosztásáról 's a' rabtartást könnyítő vagy nem könnyítő jövedelméről más alkalommal. — A' mult 1842-dik évben folyó polg. per volt összesen 850; ezek közül megemlítvén a' nevezetes cziműket: adóssági 227, zálogváltási 46, becstelenségi 60, örökösödési 34, csödi 21, hatalmaskodási 62, tagosztályi 20, elválsai 5, teleknépesítő 1, 'sat. — Szinte az évi vizkeresztli tszak alatt kezdetett 18, elíteltetett ugyanannyi; husvétutániiban kezdetett 23, elíteltetett 20; sz. istvániban kezdetett 26, elíteltetett 10; sz. mártóniban kezdetett 10, elíteltetett 11; és így 18 perrel több kezdetett, mint elíteltetett. Ennyit szükséges tekintetből. 23) A' házi pénztárból mult évre kifizetett költségek összege 53701 f. 38³/₄; a' f. évre előleg számítva 53340 f. — Tisztviselők és hivatalnokok mult évi fizetése 10865 f. 6 kr., előlegesen 10854 f. 30 kr. Rabokra (1842) 2714 f. 55³/₄; (1843) ugyanannyi. Tiszti fuvarokra 4781 f. 33 kr., (1843) ugyanannyi. Katonai vesztésekre 14188 f. 58³/₄ kr. Elegyes költségek (1842) 3763 f. 5³/₄; (1843) 3906 f. 44³/₄. — Adósság semmi. 24) Indítványoztatván, hogy necsak a' polg. tszék, hanem a' feny. tszék is igazság-kiszolgáltatás gyorsításából a' h. tanácseseti közvetlen levelezhetése eszközletnek ki, e' végett a' h. tanács megkéretni határozatott. 25) A' kebelbeli gyár-véd-egyesület f. é. február 4-kére egy nevével viselendő fényes tánczvizalmat határozott eszközölni, melynek jövedelmét a' megyebeli gyártók közt serkentésül leszen kiosztandó. — öth.

Békésmegyei közgyűlés. — Vége. — 6) Szeghalmi 18 éves hajadon Majer Borbála, ki ön hibáján kívül eddig a' ref. vallásban növekedett, és most ugyancsak ref. főrjhez ohajt menni, és a' ref. hitben megmaradni, a' helyt. tanács által 6 héti censura alá vétetni rendeltetvén: ezen rendeletnek végbehajtására megyének többször kimondott elveihez hiven ragaszkodólag, segítkezeteket nyújtani nem fog 's a' kérdéses esetet sérelmei tömegéhez jegyzi. 7) A' f. nádornak két rendű magyar levelét szives örömmel vettük, 's egyiknek folytatában, a' vakok intézetére eddigelé begyűlt somma öregbitésére a' járásbeli tszék ujjab felszólítást veendnek. 8) Zala levele az illyr botrányok ügyében, méltó boszankodással tölté el a' hazafi kebleket 's annak szellemében is fel fog írni megyénk is, hogy ő felsége segítsen a' dolgon addig is, míg a' gyökeres orvoslást az országgyűlés eszközölhetné; Zágráb megyével azonban helyhatósági viszonyait fen akarja tart ni. 9) Torontál levele Károlyváros nemzetiségellenes vakmerő tette iránt pártoltatván, felírás határozatott. 10) 11) 12) Nyitra levele a' nemes Borsiczky nemzetség elleni tudvalevő eljárás iránt, valamint Pozsony az ingyenszállások iránt az orsz. választmányának adatnak ki; hasonlag Szerém különben igen szivesen vett atyafiságos hazafi indulatáról biztosító levele is, azon tekintetből, hogy a' mennyiben Szerém magyar levele mellett diák csatolványokat közlött, a' törvényparancsolta magyar levelezés értelmét hozan-

dó új törvény által tisztán kifejezni, 's minden félreértés ellen biztosítani, a' javaslandó utasítás nyomán ügykezzenek a' választmány. 13) 14) Torontálnak a' büntető törvénykönyv-javaslatnak jó idején leendő közlése, ugyszintén Tolnának, a' felemelt postabér iránti levelekre felírás határozatott; minden kiadatván egyuttal az orsz. választmányak is. 15) Szerémnek a' pestfumei vasút 's a' Dunának Szávaváli összeköttetése iránti levele az országos választmányának adatott ki. 16) Zala gyász-levele Deák Antal elhunytát tudató, hazafiúi fájdalommal vétetett, 's e' n. e. a' fájdalom legszebb sírköül fog az utódok számára is jegyzőkönyvünkbe iktatni. 17) Késmárk városának a' kir. városok ügyében magyar őszintességgel 's tisztult felfogással írott jeles levele, lelkes, éljen-nel fogadtatott; azonban czélt érni saját kezdeményi jogánál fogva is méltán reménylhetvén a' megye, felírni nem fog. 18) Eperjes városának ugyanilly tárgyú de ferde nézetekből szőtt levelére válaszul fog adadni: miként illy elvek illy modor mellett alig számíthatnak pártoltatásra. 19) Beadván jelentését az előfogati kérdés megvitására kiküldött választmány, 's a' magános utasításokra használható előfogatokot megtagadtatni javasla, indítványa el nem fogadtatott, hanem a' magános utasítási előfogatok bére állomásonként az év minden részeiben az új év kezdetétől 2 pengő forinttal emeltetett; a' tiszti fuvarok a' jövő gyűlés rendelkezéseig meghagyattak a' régi egy pengő forintban; azon tekintetből, mert a' h. honi pénztárra vonatkozó több oldalú megfontolások, valamint a' tiszti fuvarozások czimeinek megalapítása is időt és munkát kívánnak, 's ugyanazért mindezek az eljáró választmányhoz utasítottak tárgyalásul. Egyébiránt elvképen kimondá e' megye: miként ő az előfogatozást status közszükségeül tekintti, és koránsem abban látja a' sérelmet, hogy az adófizető arra kényszerítették, hanem abban, hogy csak egyedül az adófizető kényszerítették. Illy szempontból indulva ki, az országgyűlési választmányhoz is áttevé a' nagyérdékű tárgyat, hogy ezentul a' fuvarozások terheinek mindeki által egyenlőn és közösen viselendése iránt adjon javaslatot. A' hús ára 10 v. krban meghagyatott; az országgyűlési választmány, mely eddigelé csak a' tárgyak sorozatát állapítá meg, — rendes tanácskozását Gyulán január 11-ken kezdé meg. Jelen évi első közgyűlésünk ápril 3-án leend.

Békésy Lajos.

Szerbia.

[Ujévi köszöntések. A' budai német lap czáfolatit]. A' zágrábi német ujság, mely mindjárt a' szerb lázadás kezdetén Mihály hg pártja ellen intéz irányát, jelenti, mikép már egész Szerbiában csend és közmegelegülés uralkodik; sok öreg szerb örömmel regéli harcztetteit, miket fekete (Czerni) György vezérelte alatt küzdött 's könnyekbe lábadnak szemei, hogy az igazságos végzet mégis szabadítójuk fiát emelje fel. uralkodójokul. Minap a' francia consul, Kodrika hiv. jegyzéket nyújtott át Sándor hgnek, melyben ez Szerbia jogszerű fejedelmének elismertetik. Jan. 13-ikán, mint az óhitűek ujévi napján, az angol 's francia ügyviselők hivatalosan teljes díszlőzetben megköszöntötték a' mostani fejedelmet, de az orosz consul elmaradt. Ebből úgy látszik a' nagyhatalmak nem akarják a' szultán föls. jogait csorbítani 's mivel már a' két német hatalom a' mostani állás fenntartása mellett nyilatkozék Konstantinápolyban, remélik, hogy az egyedül ellenszegülő orosz kormány is engedend a' többség ohajtásának. — A' szerb kormány czáfolatot iratott a' zágrábi német lapba azon állhírek 's gyanúsítások ellen, miket a' budai német lap, alkalmasint a' Zimonyba menekült szökevényektől vesz fel hasábjába 's különösen a' dec. 27-ken irt cikkét levegőből merítettnek nyilvánítja.

Ausztria.

(A' lottojátékok eltöröltetése készülöben.) A' lipcsei köz. ujság Bécsből azon örvendetes hírt írja, hogy a' javításokban szakadatlan munkás pénzügy-igazgatóság a' lotteriákat fokokint korlátozni, 's végre egészen megszüntetni szándékozik. Ha ez valósuland, ismét uj ok lesz arra, hogy Ausztria Kübeck bárót a' köz. udv. kamra elnökét egyik legnagyobb jötevőjének tisztelje. A' statustudományok itélőszéke már régen eltöré a' pálcát ezen nyilvános hazardjáték fölött, 's Ausztria tanítószékeiről is mind szellemi, mind anyagilag kártekonynak hirdettetik az: ideje tehát már, hogy az elmeletet a' gyakorlat is váltsa fel. A' kis lotteria iránt, kivált a' városokban szinte kórságos szenvedély támadt már a' népben, 's ennek nagy része drága idejét álmakban, pénztét pedig ezekért pazarolja. A' kormánynak ezen kis loteria csak 4 milliót jövedelmez, mely összeg semmi arányban nem áll a' népnek általai silányulásával. 'S mi pestiek mit mondunk ehez, kik bármikor tömve láthatjuk koldus néppel a' számszedőbódékat? Hajól emlékszünk: Nyitra indítványozta ezen népméreg megszüntetését. —

(Dunai hajózás ujjab akadályai. Sok büntett napirenden). Az utolsó posta Konstantinápolyból mindinkább sulyosb hírt hozott azon akadályról, mely a' keleteli közlekedést folyvást nehezíti. Előbb ugyanis csak

Trapezumban, de most már Konstantinápolyban is meg van a törököknek tiltva ausztriai gőzhajókat addig használhatni, míglen a török gőzhajók használhatók, 's mivel a hajó megteltét bizonyosan nem határozhatni meg: ezen rendelet által az önkénynek tárt kapu nyitott. Még az angol követség tatárjait is el akarák tiltani, de az angol követ hatályos ellenmondásának kénytelenek voltak engedni. — Bécsből a lipcsei köz. ujság azt írja, miszerint ott jelenleg a súlyos bűntettek napirenden vannak. Az új büntetőház már tömve van, mintegy 700 fogollyal, 's az ottani tartományi büntetőház is annyira megtelt, hogy már a papok 's orvosok szobáit is dolgozó-termékké változtatták. A törvényszékeknek súlyos büntetésekhöz kelle nyulniok: septemb. 15én egy 26 éves gyilkos kötéllel végeztetett ki; decemb. 15én szinte az által egy katona, ki káplárát azért lötte meg, hogy szigorától magát 's pajtasait megszabadítsa; hasonló eset történt minap is, 's még előbb egy épen őrt álló katona egy előtte szerelmesével elment lyányt csak azért lött meg, hogy életuntságának 's a katonai szigorú alárendeltségnek véget vessen. A katonáörök néhány év óta töltött fegyvert kapnak, mi a sokaság ellenében jó, egyes dühök ellen azonban sikertelen ovadékok. — A szegények száma mindinkább szaporodván, növekszik a bécsiek segélykészsége is, nagyszámu ajánlatokon kívül, majd hetenkint különféle mulattató versenyek adatnak a jótékony intézetek számára. —

Spanyolország.

(Intézkedés a zendítő röpiratok ellen. A barcelonai sarcozt még sem fizették le.) A belminister körlevelet boocsáta közre, mellynél fogvást a polg. hatósági elnök 's távolléte esetén az alcalde is zár alá foglalhatja a zendítő irányu röpiratokat és egyéb könyveket. E' rendszabályt a sajtó törvénytelen garázdálkodása okozá, melly szerint némely lapok a királyságot egyenesen megdönteni szándékoztak, a felelősséget a ministerségről a királyra akarván hárítani, minek létesítésére az egész nemzet több ízben világosan fegyverre is szólított. Barcelona szerencsétlenségét szinte a sajtó kicsapongásának tulajdoníthatni. A madridi kir. ügyvédek sajtóügyi nyomozásoknál szokott tiszteletdíjokról lemondottak, mivel egy megpörletett szerkesztőnek ügyvivője védiratában oda nyilatkozott, miszerint a kir. ügyvédek csak azért pöröltetik meg a szerkesztőket, hogy díjaikat könnyeden szaporíthassák. — A barcelonai hadisarcot még mindeddig sem fizette le a polgárság; a főkapitány tehát megnevezetni kívánta a késkedő fizetőket, de a hatóság ezt határozottan megtagadta. — A saragossai tartományi biztosság, ezekre figyelmeztető a választókat: 1) kormánytisztviselő cortesekévé ne választassék; 2) cortes-ülés alatt és utána két évig egy követnek sem szabad nyilvános hivatalt vállalni; 3) tisztviselők Madridban 40,

's a tartományokban 20 ezer realnál magasb díjt nem huzhatnak; 4) a kormányzósági terhek és befolyások méltányosb arányban osztassanak meg a kormány és helyhatóságok között; 5) a nyilvános hivatalok száma csökkentessék. —

Anglia.

(A' parliament febr. elején csakugyan megnyitattik. Ellenborough I. visszahivatik.) A' parliament febr. első napjaiban nyitandja meg ülését, miről Russell igen sürgetően figyelmezteti párthiveit, hogy lehetőségig teljes számmal jelenjenek meg mindjárt az első üléseken. — Ellenborough lordot a' kormány visszahívattja Indiából, mivel ottani tettei az angol birodalom minden részeiben legnagyobb ingerültséget szültek. — Az angol partvidék minden irányban hajótörésekkel van lepeve, 's a' hirlapokban egymást éri a' sok hajótörés híre. — Melbourne egészsége annyira helyreállott már, hogy a' felsőházban ismét vezérelheti a' whigeket; ez azonban nem igen sokat fog használni, miután a' whig párt maga olly nagyon gyöngéledik. — Legujabban egy hirlapkihozdot egymásután 3or mindig 5 silling bírságra büntettek, mivel vasárnap is kihordotta lapjait. —

Franciaország.

(A' lengyel menekvők folyamodása a' követkamrához.) Most, midőn itt az idő, mellyben szokás szerint ismét megemlíteni a' szerencsétlen lengyelek ügyét a' követkamra, a' parisi menekvők illy című röpiratát nyujtottak át a' követkamrának: „Néhány szó a' lengyel kérdés körül,“ mellyben különösen az emeltetik ki, hogy a' lengyel nemzetiség erőszakos elnyomatása az 1832iki czári rendelettel is ellenkezik, melly világos szavai szerint mindenkorra határozta el akkor Lengyelország sorsát. Igen tartalmatlan alkotmány volt az ugyan, de mégis legalább némi függetlenséget biztosíta Lengyelországnak a' moszka hatóságoktól, míg most a' legujabb ukázok valamint polgári, vagy állami jogaitól is megfoszták a' lengyeleket. A' menekvők reménylik tehát, hogy illy égbekiáltó önkény ellen hatályosan fog Franciaország fölszólalni. — Egy parisi vendéglő szibériai fehér nyulakat hirdet, azon megjegyzéssel, hogy 8 nap alatt kapta azokat; mások ellenben azt hiszik, hogy alkalmasint a' parisi háztetőkön fogdosta össze a' hosszú farku nyulakat.

Poroszország.

(Uj törvények. A' lengyel nemzetiség Posenben.) Az uj sajtó- 's házasságelválsai törvények még folyvást vitatkozás alatt vannak, de a' fölvelekben már megalapítvák, ujabb hir szerint pedig három uj törvény erősitett meg a' királytól, köztük egyik a' honfúsításról szól, nemsokára ki fognak hirdettetni. Mult dec. 9k. kelt rendelet a' gymnasiumok tanítóji 's igazgatóji al-

almazási módját szabja meg. A' borszlai egyetemnél volt prof. Hoffmann a' királytól megerősített ministerségi határozat által bizonyos dalok miatt hivatalától elmozdított. — Posenben a' lengyelek kitünő buzgalommal iparkodnak a' lengyel nép emeltetésén 's értelmes közép rend-alakításon. E' végre sok ipar- 's földmívelő társulat létesült, miknek czélja: népkönyveket a' nép számára lengyel nyelven írni 's a' népet minden tekintetben azon miveltségi polczra emelni, melyen a' német pór nép áll. Ezenkívül czéljuk még a' lengyel nemzetiséget iskolák, olvasókörök, népkönyvtárak 's a' lengyel történet alapos tanítása által meggyökerezíteni és terjeszteni. A' lengyel nemzetiséghez sehol sem ragaszkodnak úgy, mint Posenben, itt a' magas rangu hölgy nem tud, 's ha tudna is, nem beszél németül, 's ha szüksége van a' német beszédre, tolmács által eszközli azt. Bár őket magyar hölgyeink is utánoznák! — A' király eddig mondott beszédei összeszedve nyomtatásban megjelentek. —

Törökország.

(Lieven megérkezte. A' boszniai keresztények szomorú helyzete.) Konstantinápolyba Lieven b. dec. 23án érkezett meg 's 27én Szarim effendivel értekezett, egyenesen kijelentvén, hogy ő a' szerb viszonyok részletes felfogásából azon meggyőződést merítette, miszerint a' mostani kormány Belgrádban nem képes a' szerbek kívánatit kielégíteni 's folyvást viszonlázadástól tarthatni, melly lázadás az ozman birodalmat tövében rázandná meg, minek csak az elűzött hg. visszahívása vehetné elejét. Oroszország nézetei pedig a' porta javát kívánják, de annak felügyelési jogánál fogva is gondoskodnia kell arról, hogy a' szerbeket semmi önkény ne veszélyeztesse. Szarim válaszul főleg Mihály hg. engedetlenségét 's a' szerb nép többségének ohajlását hozá fel. — Buteniew Lievennek szándékozik az orosz ügyeket átadni 's miután csupa megjelenése által a' legfényesb diadalt nyeré 's a' csökkenni kezdett orosz tulsulyt ismét magasra emelé, hazájába visszakészül. — Követekül Berlinbe Tallad, Párisba Naszi efendi, Erzerumba a' perzsiávali egyezkedés végett Nuri efendi van rendelve. — A' török határszélekről érkező tudósítások szomorú sorsát főtik a' boszniai keresztényeknek, kik folyvást sanyartatnak 's azért szüntelen lázongásban vannak 's minduntalan attól tarthatni, hogy tömegben tör ki a' lappangva lángoló népdüh. Glos kerületben már nyíltan megtámadá a' nép a' törököket, mivel az ottani helytartó mindenféle sarcolást követ el 's kerületéből lakába zsákmány nélkül soha sem tér vissza. Ezenkül a' dalmát határvonalon tetemesen fölemelé a' ki- és beviteli vámokat. A' gazkoi kerületben minap a' törökök egy falut égettek le, 's mint mondják, a' trebignei kormányzó világos parancsolatára. —

É R T E S I T Ő.

Mezőhegyesi árverések.

Kollár-kádár-épületfa-mész- 's üveg-árverés. Mezőhegyesen f.é. apr. 3. 1843. szokott regg. 's délutáni órákban, az alább jegyzett faneműknek, mésznek 's üvegnek, 1844. katonai évre kiállítatásairánt áresökentés fog tartatni. A' kiállítandó mennyiség hozzávetőleg következő: 2200 mérő faszén, 100 d. tengelyfa, 280 d. közöns. kocsirud, 5300 d. keréktalp, 7000 d. küllőszárny, 4000 d. rudszárny; 25 db. hengerszárny, 680 db. karfa, 50 db. oldalfá, 100 kerékagy, 300 kisafa, 300 lógórud, 300 ökorjárom, 400 hosszú, 420 rövid oldalszab, 125 darab juha, 100 kurta széna-gereblye nyelestül, 38,00 szénavilla, 500 hosszú, 200 kurta széna-villa-nyél, 150 d. hársfa gabonalapát, 360 tölgyfa istállólapát, 150 d. ökorostornyél, 200 hat- 's 200 tiz akóra abroncs, 6 d. fenyükuteső [2° hosszú 10—11" vastag], 400 egy, 1500 hat, és 500 tiz akós hordódonga, 500 egy- 500 hat- 300 tiz-akós hordófenék, 10 bakkosár, 36 kocsikas, 12 kátrány-csobány, 200 vendégoldal, 10,000 nyirfasesprű, 1 fatörzsök, 530 pefrenszerud, 30 szorítórud, 80 bálványserpenyű, 400 malomfog, 80 sompereszlen, 50 kemenczelapát, 80 szénvonó, 120 d. puha lapátnyél; 100 ekefalpdeszka, 600 kormánydeszka, 80 puhadeszka, 30 hársdeszka, 50 tölgydeszka, 400 gerendely, 40 kemény szénvonónyél, 100 ekeszarv,

100 túskeborona, 200 d. fa vashorónához, 530 boglyarud, 25 vízesobány, 20 d. jármosszán, 10 számlécz, 100 ezer puhaszindely [18" hosszú és 3" széles] 150 darab gunyhófa, 5 d. 10 akós olaj- és 20 db. 6 akós vízfordó, 20 db. kis vízmerő leanta; 12 db. dézsa, 8 d. lugzó, 4 d. kis szán, egy lóra, 40 első és 40 hátulsó vasalatlan kocsikerek, 20 d. hajótálp; 4 kéve kádárkúca; 2 d. szálla szorító-éknék [2° hosszú 8" átmérőjű] 40d. 10/11 hüvely. 4 öles, 40 d. 8/9 öles, 50 db 7/8 öles kemény épületfa, 60 db tölgy-, 40 darab bukfa 4/5 hüvelyknyi 16 lábnyi hosszú faragott ablakfa, 40 drb 3" vastag, 10" széles, 3° hosszú tölgyfa, 14 db 4° és 4° hosszú 13" átmérőjű negyszögű katoszlop 16 drb. 6° hosszú kutrovatek [belső szélesség 20" mélység 14"] 500 k öből bányági oltatlan mész, 2000 d. 2° hossz. puha faragott lécz 80 schok üvegtábla. E' tárgyak kézhez szolgáltatása legfölebb apr. végeig 1844. történendő. 1—3.

F. évi april 4kén délelőtti 9 órakor Mezőhegyesen 1844ikre megkívántató 450 erdei öl bükk és 450 öl cser-hasábfára áresökentés fog tartatni. E' kemény fának jól kiszaradnak és 36 hüv. hosszuknak kell lenni, 's a' szállításnak 1843. nov. végeig kell véghez menni, a' Maros innenső partján Pécskán. Ez áresökentésre az erdőtulajdonosak 's egyéb vállalkozók azon megjegyzéssel hivatalosak, hogy az árverés előtt a' bá-

natpénzt, készpénzben tartoznak lefizetni. 1—3.

F. évi. april 4én délelőtti 10 órakor Mezőhegyesen 1843. katonai évb. agyon-szurt vagy elhullott lovakról, 's levagott vagy döglött ökrökről nyerendő bőrökre árverés fog tartatni, mellyre minden venni szándékozó hivatalos. A' bőrök átvétele minden hónapban történendő, pár nappal az elmúlt hó után. Minden szerződésre lépő tartozik magát alávetni a' Magyarországnban divatozó föltételeknek. Bányapénzüli árverés előtt a' két fa-szállításra külön 40 for., minden bőrfajra általános 15 p. for. fizetendő, utána pedig ováspénzüli minden egyes fa-szállítástól és börnemtől 10p. ft készpénzben. Ez árverésre írásbaai ajánlatok is elfogadhatnak; de csupán azon esetben: a) Ha az illy ajánlatok az árverés bezárta előtt érkeznek és ellátvák bányapénzzel, vagy annak letételéről bizonyítványval; b) Ha az illető ajánló világosan kijelenti, hogy az árverési föltételektől eltereni semmi tekintetben nem szándékozik, sőt inkább ugy leköteli magát írásbaai ajánlatával, mintha az árverési föltételek föl-olvasásán jelen lett 's a' jegyzőkönyvet aláírta volna; c) ha egyszermind kötelezi magát ajánlatában, hogy azon esetre, ha legföbbitigéző maradna, erről hivatalos tudósítás után, a' bányapénzt azonnal ováspénzzel egészíteni ki, ha pedig ezt elmulasztaná, egészen ugy aláveti magát

a' birói bánásmódnak, mintha az ováspénzt letette 's az árverési tárgyat tettleg átvette volna, egyszermind az ováspénz lefizetésére törvényesen kényszerített-hetvén. Ha az illy írásbaai ajánlat meghaladja a' szóval ígért legmagasb árt, ugyaz árverés folytatatik a' jelenlevő ajánlattevővel; ha pedig egyenlő az ajánlat, ugy a' szóbeli ajánlaté az elsőség. Olly írásbaai ajánlatnak nincsen helye, mellyben a' vállalkozó azt ajánlja, hogy bizonyos pCttel többet ad a' legföbbit ígérőnél. Az árverés egyéb feltételei a' helyszínen fognak közöltetni. A' magyarországi es. kir. ménesintézetűl Mezőhegyesen január 21én 1843. **Boxberg** ezredes. 1—3.

1) **Sajtó alól kikerült:**

Másik szó a' maga helyén.

Eszrevételkép
az
ÓRAMUTATÓRA.
Péterfi Alberttől.
Közzé teszi
Török Pál.
(Ara 24 e. kr.)

Szerezhető Pesten, Debreczenben, Kolsvártt, minden könyvtáros uraknál.